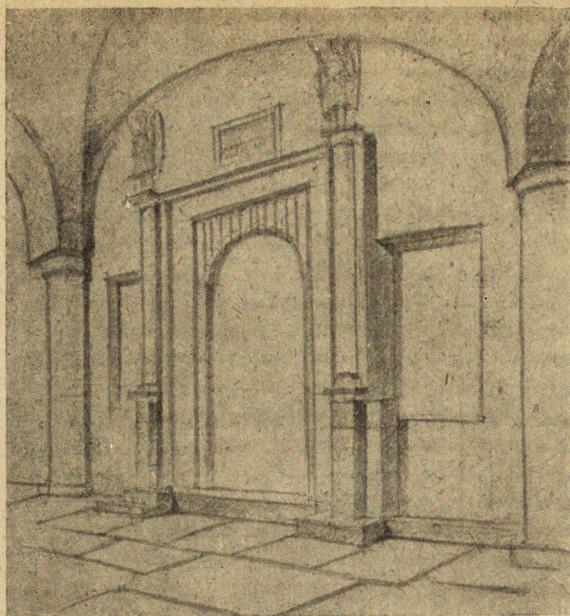

14. Търново. Църквата „Св. Константин и Елена“ (1872—1873) — порти с главен вход, фланкиран от две колонки и скулптурани архангели

(скица: арх. Пант. Цветков, 4 септ. 1925 г.)

леко пропускане на високите води, ще извика като мене: „Какво би могло да стане с такъв високо надарен народ, ако можеше едно от нашите многобройни технически училища да се премести на Балканите?“¹

НОВИЯТ КОНАК ВЪВ ТЪРНОВО

(обр. 43—48, табл. XXXVI—XXXVII)

Този конак е бил застроен на мястото на стария, в който са се помещавали канцеларията, харемликът, дворната чешма и помещението на полицейската стража. През 1872 г. старият конак бил съборен, развалините му

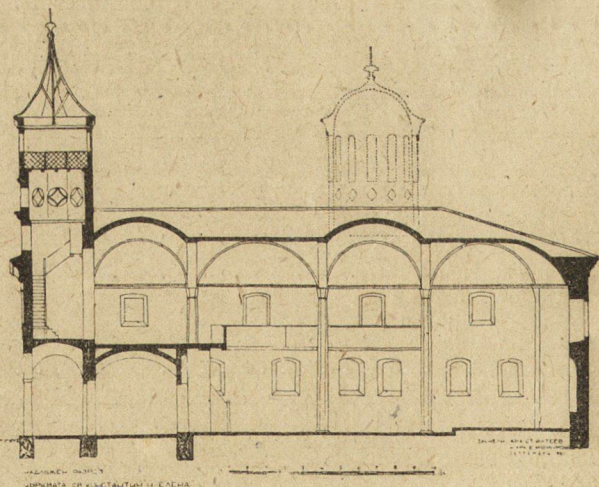
стове в страната ни, да използват горното Фичово изобретение, от което Каниц се толкова много възхищава. Всъщност то прави мостовите по-леки, икономични, красиви и по-практични.

¹ Всеки интелигентен чужденец, като минава с фаятон през моста за Бяла, счита за длъжност да слезе от колата си и да разгледа детайлно моста. Спомняме си за екскурзиите, които преди 50 години като студенти сме правили до гр. Констанц на Боденското езеро (Германия), за архитектурни снимки на Концидиумхаус (гдето е съден Ян Хус). Учудва ни твърдението на някои, че нашите студенти от Политехниката и учениците от Техническата гимназия—София, и до днес не са правили научна екскурзия до моста, даже сме имали инженери, които не знаели за съществуването на това българско техническо чудо — моста на Бяла! Според нас длъжност е на всеки български инженер да познава моста подробно.

разчистени и от централното му здание останала само тая част, в която се помещава сегашният стар окръжен затвор, в който са лежали Васил Левски, Стефан Караджа, Бачо Киро и др. Тогавашият търновски мютесариф Али бей (след него Хайдар бей) да строи нов конак (къшла, казарма). С постройката се натоварва майсторът Уста Никола Фичев с две лири дневна надница и трима помощници — дневно с $1\frac{1}{2}$ лира. Нарежда се да се достави за строежа всичко с ангария: камъни, вар, тухли, пясък, плочи, греди, дъски и пр. Всяко семейство (вencilo) от окръга е било длъжно да достави по една кола строителен материал или да заплати по 1 турска лира. Със събраните суми държавата е купувала само желязо, стъкла, чамови дъски, гвоздеи, боя и пр. за строежа.

Поради силно наклонения и скалист терен конакът откъм юг е четириетажен, а на север, гдето е главният му вход — двуетажен.

Зданието е дълго 60 м., а широко 20 м., В предния среден ризалит е главният преден вход — шестоъгълна аркада на колони, отгоре завършена с красив оригинален фичевски мотив — двойна барокова кобилица, повторение на мотива от западната фасада на съборената от земетресението в 1913 г. търновска църква „Рождество Пресвета Богородица“. Най-долният етаж има общ двор от юг и връзка със съседния окръжен затвор. Горните три етажа са свързани с еднокрила странична и двукрила главна входна стълба. Външно зданието е напълно симетрично, със спокойна ренесансова фасада, красиво, с дълбоки прозорци и врати. Основите на зда-

42. Търново. Църквата „Св. Константин и Елена“ (1872—1878) — надлъжен разрез

(арх. заснемане: арх. Ст. Матеев и к.-арх. Ем. Момиров, авг. 1951 г.)